

«Τῆ ἀγνώστῳ Ὁρθοδοξίᾳ»

τοῦ Μητροπολίτου Ναυπάκτου καὶ Ἀγίου Βλασίου κ. Ἱεροθέου

Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας σήμερα, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, καὶ ἐορτάζει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καὶ ὡς θεολογία καὶ ὡς Ἐκκλησία καὶ ὡς ζωὴ. Δέν εἶναι, δηλαδή, μόνον ἡ ὀρθόδοξη πίστη, ἀλλὰ καὶ ἡ ὀρθόδοξη ζωὴ, εἶναι ἡ ὀρθο-δοξία καὶ ἡ ὀρθο-ζωΐα.

Ὅπως εἶναι καθιερωμένο, σήμερα παντοῦ, σέ ὅλους τούς Ἱερούς Ναούς ὅπου γίνεται θεία Λειτουργία, θά ἀκουστοῦν κηρύγματα γύρω ἀπό τό θέμα τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ θά μλήσουν πολλοί Ἐπίσκοποι, Κληρικοί καὶ θεολόγοι γιά τήν Ὁρθοδοξία. Ὅλοι οἱ ὁμιλητές, ὀρθόδοξοι, νεορθόδοξοι, μετα-ορθόδοξοι, πατερικοί, μετα-πατερικοί, νεο-πατερικοί, μοντέρνοι καὶ μετα-μοντέρνοι θά ἀναφερθοῦν στήν Ὁρθοδοξία καὶ θά προσπαθήσουν νά παρουσιάσουν ἐκεῖνα πού οἱ ἴδιοι νομίζουν ὅτι εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ ὀρθόδοξη θεολογία καὶ ἡ Ὁρθόδοξη Παράδοση.

Τό ἐρώτημα ὁμως πού τίθεται εἶναι: Τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία;

Εἶναι ἓνα ἐρώτημα, τό ὁποῖο πρέπει νά ἀπαντηθῆ. Καί φυσικά δέν ἀρκεῖ ἓνα σύντομο εὐχαριστιακό κήρυγμα γιά νά δώση κανεῖς μία τέτοια ἀπάντηση, γιά τό τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία. Ὡστόσο θά προσπαθήσω σήμερα Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας νά διατυπώσω μερικές ἀπόψεις μου.

Σκεπτόμενος χθές τό βράδυ αὐτό τό ἐρώτημα –τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία– ἤρθε στόν νοῦ μου ἡ ὁμιλία τήν ὁποία ἔκανε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος

στόν Άρειο Πάγο. Μεταξύ τῶν ἄλλων τούς εἶπε ὅτι περιῆλθε τήν ἀγορά καί εἶδε τά ἀγάλματα πού ὑπῆρχαν ἐκεῖ, ὅλα τά ἀγάλματα τῶν θεῶν, καί μεταξύ αὐτῶν εἶδε καί ἓνα ἄγαλμα τό ὁποῖο ἦταν ἀφιερωμένο στόν «ἄγνωστο θεό», δηλαδή ἐπιγραφόταν: «Τῷ ἀγνώστῳ Θεῷ».

Αὐτό τό περιστατικό μέ ὀδήγησε στό νά ἐπιλέξω τό θέμα μου γιά τήν σημερινή ἡμέρα. Σκέφθηκα ὅτι μάλλον αὐτό συμβαίνει καί μέ τήν Ὁρθοδοξία. Ὅλοι μιλοῦν γιά τήν Ὁρθοδοξία, ἀλλά τελικά ἡ Ὁρθοδοξία εἶναι ἄγνωστη στούς πολλούς.

Ὅποτε, ἂν θά μπορούσαμε νά δώσουμε σήμερα μία ἐπιγραφή στήν Ὁρθοδοξία, θά λέγαμε: «Τῇ ἀγνώστῳ Ὁρθοδοξία». Νομίζω ὅτι σέ πολλούς εἶναι ἄγνωστη ἡ Ὁρθοδοξία, ἐνῶ ὅλοι μιλοῦν γι' αὐτήν, ὅλοι γράφουν γι' αὐτήν καί ὑπάρχουν βιβλία τά ὁποῖα ἀναφέρονται σέ αὐτήν. Σέ ὅλα αὐτά γίνεται λόγος γιά τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, τήν Ὁρθόδοξη Παράδοση, τήν ὀρθόδοξη θεολογία, τήν ὀρθόδοξη ζωή, ἀλλά τά βλέπουν ἐπιλεκτικά καί ἐπιφανειακά.

Ἴσως θά μέ ἐρωτήσετε: «Γιατί εἶναι ἄγνωστη ἡ Ὁρθοδοξία σήμερα; Πῶς τό λέτε αὐτό;».

Ὑπάρχουν δύο βασικοί λόγοι γιά τούς ὁποίους ἰσχυρίζομαι ὅτι εἶναι ἄγνωστη ἐν πολλοῖς ἡ Ὁρθοδοξία στόν λαό, καί ὄχι μόνο στόν λαό, ἀλλά καί στούς Κληρικούς ὅλων τῶν βαθμῶν.

Πρῶτον, εἶναι ἄγνωστη, ἐν πολλοῖς ἡ Ὁρθοδοξία, γιατί ὑπάρχει μεγάλη σύγχυση γύρω ἀπό ὀρθόδοξα θεολογικά θέματα, ὑπάρχει παχυλή ἄγνοια τοῦ καθαροῦ περιεχομένου τῶν ὀρθόδοξων θεμάτων. Τό λέω τόσο ἀπλά. Δηλαδή, ὑπάρχει ἐν πολλοῖς ἄγνοια τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀκριβῶς ἐπειδή ὑπάρχει σύγχυση στά θεολογικά ζητήματα. Αὐτό συμβαίνει, γιατί ὑπάρχουν τόσες προσμείξεις, τόσες ἐπιρροές ἀπό ὅλες τίς κατευθύνσεις, ἀπό φιλοσοφικές, θεολογικές, χριστιανικές, θρησκευτικές, πού στό τέλος λέει κανείς: εἶναι αὐτό Ὁρθοδοξία; Καί ἐπειδή ὑπάρχουν πολλές προσμείξεις καί ἐπιρροές, γι' αὐτό ἀκριβῶς καί ὑπάρχει ἄγνοια τοῦ βάθους τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ὅποιος παρακολουθεῖ τά διάφορα θεολογικά καί φιλοσοφικά ρεύματα πού ἐπικρατοῦν στόν δυτικό χῶρο βλέπει πόσο ἐπηρεάσθηκαν τά ὀρθόδοξα θεολογικά θέματα ἀπό τόν Σχολαστικισμό, τήν Μεταρρύθμιση, τόν Διαφωτισμό, ἀλλά καί ἀπό ἄλλες ἀνατολικές παραδόσεις.

Ἄκόμη, ὅταν κανείς γνωρίζη σέ ἓνα βαθμό τήν πατερική διδασκαλία ἢ τήν διδασκαλία τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καί διαβάζη μέ προσοχή μερικές παλαιότερες Δογματικές, πού συνέγραψαν καθηγητές Θεολο-

γικῶν Σχολῶν, βλέπει ἐκεῖ ἀπόψεις οἱ ὁποῖες δέν εἶναι πατερικές, ἀλλά γράφονται ἀπό ἄλλους, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦν νά ὑπερβοῦν τήν πατερική παράδοση, τούς Πατέρες, καί μεταφέρονται καί στόν ὀρθόδοξο χῶρο. Ὅποτε, λέει κανείς: εἶναι δυνατόν νά διαβάζη κανείς τήν Δογματική τῆς Ἐκκλησίας καί νά συναντᾷ ἐπιρροές καί ἐπιδράσεις ἀπό ἄλλες παραδόσεις;

Ὅσοι ἀσχολούμαστε μέ τήν διδασκαλία τῶν ἁγίων Πατέρων καί τίς χριστιανικές ἀναταράξεις πού ἔγιναν στήν Εὐρώπη ἀπό τόν 11ο αἰῶνα καί ἐξῆς γνωρίζουμε ὅτι οἱ σχολαστικοί θεολόγοι τοῦ Μεσαίωνος χρησιμοποιοῦσαν τούς φιλοσόφους γιά νά ἐρμηνεύσουν τά θεολογικά δόγματα. Ἐπίσης, γνωρίζουμε ὅτι οἱ Προτεστάντες ἔχουν μιά τάση νά ἀποδέχονται τίς ἀπόψεις τῶν αἰρετικῶν, μέ τό σκεπτικό ὅτι ἀδίκως καταδικάστηκαν ἀπό τούς Πατέρες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ὅπως τοῦ Ἀρείου, τοῦ Νεστορίου, τοῦ Θεοδώρου Μομψουεστίας, τοῦ Ἀπολλιναρίου, τοῦ Διόσκορου καί ἄλλων, καί μάλιστα γράφουν διάφορες μελέτες γύρω ἀπό αὐτά τά θέματα.

Αὐτό δείχνει ὅτι δυστυχῶς σήμερα ἀπό τούς δυτικούς ἑτεροδόξους Χριστιανούς διάφορες αἰρετικές ἀπόψεις πού καταδικάστηκαν ἀπό τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, θεωροῦνται ὡς προοδευτικές καί ἀφοῦ προσλαμβάνονται ἀπό μερικούς Ὀρθοδόξους θεολόγους εἰσάγονται σέ ὀρθόδοξα βιβλία.

Ἐπομένως, ἓνα ἀπό τά μεγάλα προβλήματα πού ἔχουμε σήμερα, ἀπό πλευρᾶς Ὀρθοδοξίας, εἶναι τί εἶναι ἡ Ὀρθόδοξη Παράδοση καί τί εἶναι οἱ ἄλλες παραδόσεις. Γιατί τό λέω αὐτό; Διότι ὑπάρχουν πολλές παραδόσεις, παραδόσεις χριστιανικές, παραδόσεις θρησκευτικές, καί εἶναι ἀνάγκη νά δοῦμε τί ἀκριβῶς εἶναι ἡ Ὀρθόδοξη Παράδοση, πῶς ὀρίζεται αὐτή καί πῶς διακρίνεται ἡ Ὀρθόδοξη Παράδοση ἀπό τίς ἄλλες παραδόσεις.

Δεύτερον, ὑπάρχει ἄγνοια τῆς Ὀρθοδοξίας σήμερα, γιατί κυριαρχεῖ ἡ σκοπιμότητα καί ἡ ἰδιοτέλεια. Δηλαδή, μπορεῖ μερικοί νά γνωρίζουν τί λένε οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας πάνω σέ διάφορα θεολογικά θέματα, ἀλλά ἐπειδή διακρίνονται ἀπό διάφορες σκοπιμότητες, δέν τά παρουσιάζουν ἀκριβῶς ὅπως τά διάβασαν στά ἴδια τά πατερικά κείμενα, ἀλλά τά παρουσιάζουν σύμφωνα μέ ἐρμηνεῖες πού καλύπτουν τά πάθη τους. Ὑπάρχει μεγάλη σκοπιμότητα ὡς πρός τό θέμα αὐτό καί αὐτό ὀφείλεται στά πάθη τά ὁποῖα ὑπάρχουν μέσα στούς ἀνθρώπους αὐτούς.

“Όταν κάνω λόγο για σκοπιμότητες έννοῶ, ἐκτός τῶν ἄλλων, καί τούς σύγχρονους ἐθνικισμούς καί τίς γεωπολιτικές στρατηγικές, πού ἔχουν ἀποδυναμώσει τό οὐσιαστικό περιεχόμενο τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἔχουν καταστήσει αἰχμάλωτη σέ κοσμικές πρακτικές.

Ἔτσι, ὁ καθένας ἐρμηνεύει τά πατερικά κείμενα ἢ παρουσιάζει τά θεολογικά θέματα, σύμφωνα μέ τά πάθη του καί παρουσιάζει ὡς Ὁρθοδοξία τήν δική του ἐσωτερική ἀρρωστημένη κατάσταση. Ὅταν θέλη κανείς νά καλύψει τόν ἑαυτό του καί νά τόν δικαιολογή γιά τίς πράξεις του, τότε στηρίζεται σέ πατερικά κείμενα τά ὁποῖα βέβαια παρερμηνεύει. Ὑπάρχει αὐτή ἡ μεγάλη σκοπιμότητα τήν ὁποία βλέπουμε σήμερα, γι’ αὐτό καί πολλοί δέν γνωρίζουν τί εἶναι Ὁρθοδοξία ἢ δέν θέλουν νά τήν παρουσιάσουν στήν αὐθεντικότητά της.

Αὐτό συνδέεται μέ τό ὅτι δίδουν διαφόρους χαρακτηρισμούς σέ αὐτούς πού θέλουν νά παραμείνουν πιστοί στήν διδασκαλία τῶν Ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας ὡς φονταμενταλιστές, συντηρητικούς, παραδοσιακούς κλπ.

Ἐπίσης, στήν κατηγορία αὐτή ὑπάγονται καί ἐκεῖνοι πού αισθάνονται ἕναν φόβο ὅταν βρίσκονται μπροστά σέ ἰσχυρούς τῆς γῆς, εἴτε πολιτικούς εἴτε ἐκκλησιαστικούς, πάλιν χάρι μιᾶς σκοπιμότητας, καί δέν θέλουν νά ἐκφραστοῦν καθαρά, ἀλλά ρέπουν περισσότερο στήν λεγόμενη θεολογική «διπλωματική ἀσάφεια» πού συσκοτίζει τά θεολογικά ζητήματα τά ὁποῖα, ὅμως, ἀπαιτοῦν μιᾶ καθαρή ἐκφραση. Αὐτό σημαίνει ὅτι σήμερα ἀκόμη καί σέ δογματικά ζητήματα χρησιμοποιοῦνται ὄροι καί φράσεις πού νά ἔχουν δύο ἢ περισσότερα νοήματα, διφορούμενες ἐννοιες, ὥστε νά συσκοτίζονται ἀκόμη περισσότερο τά πράγματα.

Ἀκόμη, παρατηρεῖται τό φαινόμενο, ὅταν παρευρίσκεται κάποιος Κληρικός ἢ θεολόγος σέ ἀκροατήρια πού παρίστανται ἐτερόδοξοι νά παριστάνη τόν εὐγενῆ, νά αὐτολογοκρίνεται γιά νά ἔχουν οἱ ἄλλοι καλή ἰδέα γι’ αὐτόν, εἶναι φοβικός καί δέν ὁμιλεῖ αὐθεντικά, ὀρθόδοξα καί πατερικά. Ὅταν ὅμως στήν συνέχεια βρίσκεται στά δικά του ἀκροατήρια εἶναι «σούπερ» (ὑπέρ) ὀρθόδοξος. Σέ αὐτήν τήν νοοτροπία διακρίνει κανείς τήν ὑπαρξη τοῦ φόβου καί τῆς σκοπιμότητας. Ἀλλά ἡ Ὁρθοδοξία καί ἡ ὁμολογία τῆς ἀληθείας δέν μπορεῖ νά ἐκφρασθῇ με φοβικά σύνδρομα καί μέ διάφορες κοσμικές σκοπιμότητες.

Ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, ἕνας καθηγητής τῆς Δογματικῆς, πού συμμετεῖχε ὁ ἴδιος σέ διορθόδοξες καί διαχριστιανικές συναντήσεις, ἔλεγε ὅτι ὑπάρχουν ὀρθόδοξοι θεολόγοι καί Κληρικοί, οἱ ὁποῖοι μπροστά

στούς έτεροδόξους στέκονται σάν «ποντίκια», δηλαδή εΐναι φοβισμένοι καί δέν όρθοτομοϋν τόν λόγο τΐς άληθείας, αλλά όταν βρίσκονται στά δικά τους άκροατήρια, τότε παρουσιάζονται σάν «λιοντάρια όρθοδοξίας». Καί ένώ δίνεται ή δυνατότητα σέ διάφορες διαχριστιανικές καί διορθόδοξες συναντήσεις νά όμολογή κανείς τόν Χριστό καί τήν Όρθόδοξη θεολογία καί δέν τό κάνει, έν τούτοις όταν πηγαΐνη στά ποιμνιά του ό καθένas, γίνεται διαπρύσιος όμολογητής τΐς Όρθοδοξίας.

Κάπως έτσι γίνεται καί αύτήν τήν ήμέρα τΐς Όρθοδοξίας. Σήμερα, όπως εΐπα προηγουμένως, όλοι θά όμιλήσουν γιά τό μεγαλειό καί τήν άξία της Όρθοδόξου Πίστεως καί τΐς Όρθοδόξου Έκκλησίας. Θά προτιμοϋσα όμως αύτό τό ίδιο νά τό κάνουν, όταν εύρίσκονται σέ διαχριστιανικές καί διορθόδοξες συναντήσεις.

Μέ λύπη παρατήρησα ότι όταν γινόταν συζήτηση στήν Ίεραρχία τΐς Έκκλησίας τΐς Ελλάδος γιά τό νέο πρόγραμμα τοϋ μαθήματος τών θρησκευτικών πολλοί Άρχιερείς δέν όμίλησαν, αλλά μέ τήν σιωπή τους φάνηκε ότι άποδέχθηκαν τό νέο πρόγραμμα, ένώ όταν επέστρεψαν στίς Έπαρχίες τους καί εΐδαν τήν αντίδραση τών θεολόγων καθηγητών καί πολλών άλλων Χριστιανών, όμίλησαν έναντίον τοϋ νέου Προγράμματος τών Θρησκευτικών.

Γί αύτό καί εΐπα προηγουμένως ότι εΐναι άγνωστη ή Όρθοδοξία, άφ' ενός μέν γιατί ύπάρχει σύγχυση μεταξύ τών παραδόσεων, άφ' έτέρου δέ γιατί έπικρατεΐ φόβος καί σκοπιμότητα μεταξύ αύτών πού θά όφειλαν νά εΐναι όμολογητές τΐς πίστεως.

Τελικά παραμένει τό έρώτημα καί επανέρχομαι σέ αύτό: Τί ακριβώς εΐναι ή Όρθοδοξία;

Θά μοϋ πΐητε: «Ωραΐα, σήμερα σέ πολλούς Χριστιανούς ύπάρχει άγνοια τΐς Όρθοδοξίας, αλλά καί σκοπιμότητα μαζί μέ φόβο έναντι τών ισχυρών. Τελικά τί θά μπορούσατε έσεΐς νά μάς πΐητε μέ λίγα λόγια γιά τό τί εΐναι ή Όρθοδοξία;».

Νομίζω ότι μέ πολλή μεγάλη συντομία μπορώ νά πω ότι ή Όρθοδοξία εΐναι τρία συγκεκριμένα γεγονότα:

Πρώτον, Όρθοδοξία εΐναι οι άποφάσεις τών Οΐκουμενικών Συνόδων, δηλαδή τά δόγματα πού διατυπώθηκαν από τίς Οΐκουμενικές Συνόδους, αλλά καί τίς Τοπικές Συνόδους οι όποιες έχουν αναγνωρισθΐ από τίς πρώτες. Όταν διαβάση κανείς τά Πρακτικά καί τίς άποφάσεις τών Οΐκουμενικών Συνόδων, τότε θά καταλάβη τήν ούσία τΐς Όρθοδοξίας.

Δεύτερον, Ὁρθοδοξία εἶναι τό περιεχόμενο τοῦ σημαντικοῦ πεντάτομου ἔργου πού λέγεται «Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν», τό ὁποῖο δείχνει τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο μπορεῖ κανεῖς νά φθάση στήν ἐμπειρία τοῦ Θεοῦ, δηλαδή εἶναι ὁ ἱερός ἠσυχασμός πού συνδέεται μέ τήν μετάνοια, τήν προσευχή, τήν καθαρότητα τῆς καρδιάς. Ἡ «Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν Νηπτικῶν» εἶναι συλλογή πατερικῶν ἔργων, στά ὁποῖα γίνεται λόγος γιά τόν ἱερό ἠσυχασμό. Αὐτό ἀκριβῶς δείχνει οὐσιαστικά τήν μέθοδο γιά νά φθάση κανεῖς στήν ἐσωτερική πνευματική γνώση τοῦ Θεοῦ, αὐτό πού ἐκφράζουν τά δόγματα, οὐσιαστικά οἱ ὅροι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Καί τρίτον, Ὁρθοδοξία εἶναι ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας, τά Μυστήριά της μέ κορυφαῖο τό Μυστήριο τῆς θείας Εὐχαριστίας, μαζί μέ τίς ἐκκλησιαστικές μας τέχνες, δηλαδή, τήν ἐκκλησιαστική ὑμνογραφία, τήν ἐκκλησιαστική μουσική, τήν ἐκκλησιαστική ἀγιογραφία, τίς ἱερές εἰκόνες κλπ.

Ἄλλωστε, γιατί καθόρισε ἡ Ἐκκλησία τήν σημερινή ἡμέρα πού εἶναι ἡ ἀναστήλωση τῶν ἱερῶν εἰκόνων, νά ἐορτάζεται ὡς Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας; Τό ἔκανε αὐτό, γιατί οἱ εἰκόνες εἶναι ἐκεῖνες πού παρουσιάζουν ὅλο τό πνευματικό ἐσωτερικό μεγαλεῖο τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας καί τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δείχνουν κατά τρόπο αὐθεντικό τό μυστήριο τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Υἱοῦ καί Λόγου τοῦ Θεοῦ, καί τό μυστήριο τῆς θεώσεως τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐπομένως, ὅταν συνδέση κανεῖς καί τά τρία αὐτά γεγονότα, δηλαδή τά δόγματα, πού εἶναι οἱ ἀποφάσεις τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τήν ἠσυχαστική παράδοση, ὅπως καταγράφεται στό βιβλίο τῆς «Φιλοκαλίας» καί σέ ἄλλα πατερικά κείμενα, καί τίς ἐκκλησιαστικές τέχνες, τήν ἀγιογραφία, τήν μουσική μας παράδοση, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο κτίζουμε τούς ναούς, τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο τελοῦμε τήν θεία Λειτουργία, τήν θεία Εὐχαριστία, τότε καταλαβαίνει τί εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία. Ὅλα τά ἄλλα πού γίνονται στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία εἶναι καρπός αὐτῶν τῶν βασικῶν γνωρισμάτων.

Αὐτό σημαίνει ὅτι συνδέεται στενά τό δόγμα μέ τήν προσευχή πού γίνεται μέσα στήν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου καί τήν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας μας, ἰδιαιτέρως μέ τήν θεία Κοινωνία τοῦ Σώματος καί τοῦ Αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Γιά νά τό έκφράσω αὐτό μέ ἀπλούστερο τρόπο θά ἔλεγα ὅτι Ὁρθοδοξία εἶναι νά συναντήση κανεῖς ἕναν θεόπτη ἅγιο, ὁ ὁποῖος συνδέει στενά τήν θεία Λειτουργία μέ τήν προσευχή στήν καρδιά καί τήν ἐμπειρική γνώση τοῦ Θεοῦ, νά μαθητεύση κοντά του, νά ἀκολουθήση τίς συμβουλές του καί νά μιμηθῇ τήν ζωή του.

Τότε θά μάθη ἐκ πείρας –ὅπως ἕνας φοιτητής μαθαίνει τήν ἐπιστημονική γνώση ἀπό τόν ἐπιστήμονα ἐρευνητή– τί εἶναι Ὁρθοδοξία καί θά γίνη ὀρθόδοξος σέ ὅλες τίς ἐκφράσεις καί ἐκφάνσεις τῆς ζωῆς του. Ἡ Ὁρθοδοξία παραλαμβάνεται ὡς πνευματική γέννηση μέσα ἀπό πνευματικά «ζωντανούς ὀργανισμούς». Συμβαίνει καί ἐδῶ ὅ,τι μέ τήν βιολογική ζωή, ἡ ὁποία μεταδίδεται ἀπό γενιά σέ γενιά, ἀπό ζωντανούς βιολογικά ὀργανισμούς. Αὐτό εἶναι ἐκεῖνο πού χαρακτηρίζεται ὡς «θεολογία γεγονότων». Τότε θά μάθη στήν πράξη ὅτι ἡ Ὁρθοδοξία δέν εἶναι ὁ βερμπαλισμός, τά ἰδεολογήματα, τά συνθήματα, οἱ ἔξυπνες ἀτάκες πού ἐντυπωσιάζουν πρόσκαιρα, ὅπως οἱ φωτοβολίδες τόν οὐρανό.

Ὅποτε, γιά νά μάθη κανεῖς τήν Ὁρθοδοξία, πρέπει νά ἀσχοληθῇ καί νά ἐνδιαφερθῇ μέ τό βάθος αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Καί τελικά Ὁρθοδοξία εἶναι νά γνωρίση κανεῖς τό βάθος της, πού εἶναι ἡ μετάνοια καί ἡ ταπείνωση καί τότε θά γνωρίση καί τό ὕψος της, πού εἶναι τό ὄρος Θαβώρ, τό φῶς τῆς Ἀναστάσεως, καί βιαία πνοή τῆς Πεντηκοστῆς.

Μακάρι, μέχρι πού νά τελειώσουμε τήν ζωή μας, μέχρι πού νά φύγουμε ἀπό τόν μάταιο αὐτόν κόσμον νά μάθουμε, ἔστω καί λίγο, τί εἶναι ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία καί τί εἶναι ἡ ὀρθόδοξη θεολογία καί νά μὴν παραμείνη μέχρι τέλους ἡ Ὁρθοδοξία ἄγνωστη σ' ἐμᾶς, ἔστω κι ἂν τήν ὁμολογοῦμε καί τήν πανηγυρίζουμε λαμπρά.

**(Ἀπομαγνητοφωνημένο Κήρυγμα, κατά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας,
25 Φεβρουαρίου 2018, στόν Ἱερό Μητροπολιτικό Ναό τοῦ Ἁγίου
Δημητρίου Ναυπάκτου.)**

Αναδημοσίευση ἀπό:

<http://parembasis.gr/index.php/el/journal/current-issue/5167-2018-259-01>